Súd:	Krajský súd Bratislava
Spisová značka:	10Co/42/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1723201374
Dátum vydania rozhodnutia:	27. 02. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Zuzana Kučerová
ECLI:	ECLI:SK:KSBA:2025:1723201374.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Zuzany Kučerovej a členiek senátu JUDr. Michaely Frimmelovej a Mgr. Niny Dubovskej v právnej veci žalobcu: O.. N.. I. Z., D.. XX.XX.XXXX, H. N. G. XX, XXX XX Z. zastúpený: JUDr. Michal Ďubek, PhD., advokát so sídlom Dostojevského rad 1, 811 09 Bratislava, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy 2.919,80 eur, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Pezinok č. k. 49C/30/2023-88 zo dňa 13. marca 2024, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 2.919,80 eur m e n í tak, že žalovaná j e p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 500,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti (v rozsahu sumy 2.419,80 eur) žalobu z a m i e t a .

Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 2.919,80 eur, a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (I. výrok); žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Súd prvej inštancie ozrejmil, že žalobca sa žalobou doručenou dňa 30.06.2023 domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 2.919,80 € titulom náhrady škody spôsobenej porušením Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj ako "Smernica"), ktorá bola žalovaným nesprávne implementovaná do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky. Uplatnený nárok predstavuje škodu, ktorá vznikla žalobcovi porušením únioového práva žalovanou. Škoda, vznikla v mieste výkonu služobnej činnosti žalobcu, ktorým je Hasičská stanica v Pezinku, pričom tu zároveň aj nastala skutočnosť, ktorá zakladá žalobou uplatnený nárok na náhradu škody. Žalobca bol príslušníkom Hasičského a záchranného zboru (ďalej aj ako "HaZZ"), štátnu službu vykonával v stálej štátnej službe v hodnosti major, vo funkcii veliteľ čaty, na Okresnom riaditeľstve HaZZ v Pezinku, na Hasičskej stanici v Pezinku. Služobný pomer v HaZZ započal dňa 01.04.2003 a bol ukončený na základe rozhodnutia zo dňa 12.11.2020 ku dňu 01.01.2021. Služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je v zmysle § 86 ZoHaZZ rozvrhnutý nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas sa skladá zo 16 hodinových pracovných zmien (výkon služby), po ktorých nasleduje určená 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku; ide teda o tzv. 24 hodinovú pracovnú smenu. Výkon služobnej pohotovosti je rozdelený na aktívnu časť služobnej pohotovosti (práca nadčas) a neaktívnu časť služobnej pohotovosti. Služobné pohotovosti sú určované na čas nočných hodín, pričom v prípade vyhlásenia poplachu počas služobnej pohotovosti sa mení služobná pohotovosť na prácu nadčas (počas trvania výjazdu). V mieste výkonu služby žalobcu sa striedajú 3 hasičské smeny, každý tretí deň odslúži každá pracovná smena 24 hodín a následne majú

príslušníci v tejto smene dva dni voľna. Ide teda o nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, ktorého časť pripadá na tzv. služobnú pohotovosť (§ 86 ods. 2 ZoHaZZ v spojení s § 92 ZoHaZZ). Žalobca sa aj počas neaktívnej časti služobnej pohotovosti musí zdržiavať na pracovisku, musí byť vždy počas celej doby neaktívnej časti pracovnej pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Napriek uvedenému sa mu však neaktívna časť pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času. Z takto nereálne vykazovaného fondu pracovného času, ktorý nezohľadňuje neaktívnu časť pracovnej pohotovosti, sa potom javí, že priemerný týždenný pracovný čas žalobcu neprekračuje 48 hodín, čo je v rozpore so skutočnosťou. Na základe vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že priemerný týždenný pracovný čas žalobcu počas celého žalovaného obdobia presahoval nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ, ako to stanovuje § 85 ods. 2 ZoHaZZ, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín tak, ako to ustanovuje článok 6 písm. b) Smernice. Zodpovednosť členských štátov a ich orgánov pri aplikácii práva EÚ vychádza zo zásady prednosti práva EÚ, teda zo zásady, že právne predpisy EÚ majú prednosť pred vnútroštátnymi predpismi členských štátov. Na základe princípu prednosti a jeho priameho účinku je založená aj zodpovednosť členského štátu v prípade jeho chybnej aplikácie alebo opomenutia aplikácie zo strany členského štátu, pričom osoby, ktoré sú takýmto konaním poškodené, sa môžu voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Na podporu svojich tvrdení žalobca poukázal na výklad Súdneho dvora EÚ (ďalej len ,,SD EÚ ") vo vzťahu k čl. 6 Smernice, ktorý ustanovuje maximálny týždenný pracovný čas v rozhodnutí SD EÚ sp. zn.: C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuss. Zo žiadneho ustanovenia ZoHaZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, pričom v skutočnosti sa tento čas služobnej pohotovosti nezapočítava do pracovného času príslušníka HaZZ. Naopak, z ustanovení § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 ZoHaZZ jednoznačne vyplýva, že zákon rozlišuje medzi (i) vykonávaním štátnej služby hasiča v rámci služobného času a (ii) vykonávaním štátnej služby hasiča v rámci určenej služobnej pohotovosti, pretože služobná pohotovosť hasiča v zmysle ZoHaZZ bezprostredne nadväzuje na služobný čas hasiča. Žalobca poukázal na znenie § 86 ods. 2 ZoHaZZ, podľa ktorého: "Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni." Podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ: "Služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času." Výsledkom uvedenej úpravy je, že služobná pohotovosť hasiča sa v zmysle ZoHaZZ do služobného času hasiča nezapočítava. Žalobca okrem iného poukázal aj na tú skutočnosť, že Zákonník práce v prílohe č.2 v rámci zoznamu preberaných právne záväzných aktov EÚ, rovnako aj ako ZoHaZZ uvádza, že došlo k prebratiu Smernice. V Zákonníku práce však, na rozdiel od ZoHaZZ, došlo k prebratiu Smernice aj v materiálnom zmysle, nakoľko § 96 ods.2 Zákonníka práce (ďalej len ,,ZP") výslovne ustanovuje, že: ,,Čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas". Nakoľko teda ZoHaZZ v § 193 ods. 1 vylúčil aplikáciu § 96 ZP na príslušníkov HaZZ, ide, podľa názoru žalobcu, zo strany Slovenskej republiky o porušenia práva EÚ a o rozpor ZoHaZZ s článkom 6 písm. b) Smernice, nakoľko umožňuje služobnému úradu, aby služobný čas príslušníka HaZZ bol rozvrhnutý tak, že tento pravidelne a de facto sústavne prekračuje smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Preto možno uzavrieť, že Smernica nebola správne (resp. v časti vôbec) implementovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky. Pri aplikácii vyššie uvedených skutočností na skutkový stav vyplývajúci z tejto žaloby a z priložených listinných dôkazov je podľa žalobcu zrejmé, že počas žalovaného obdobia odpracoval viac, než povoľuje článok 6 písm. b) Smernice, čím dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu vyplývajúcich z článku 6 písm. b) Smernice. Žalobca počas žalovaného obdobia pracoval nad stanovený limit vyplývajúci z článku 6 písm. b) Smernice, čím dochádzalo k zjavnému porušenie judikatúry Súdneho dvora, a preto sa toto porušenie musí považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie. V danom prípade porušením článku 6 písm. b) Smernice v prvom rade bolo porušované právo žalobcu na ochranu zdravia, ako jedno z najvýznamnejších osobnostných práv garantované aj v čl. 40 Ústavy SR. Pokiaľ ide o referenčné obdobie, žalobca ozrejmil, že ide o stanovený časový úsek, v rámci ktorého dochádza k spriemerovaniu odpracovaných hodín na účely zistenia, či došlo alebo nedošlo k prekročeniu max. prípustného pracovného času. Smernica v čl. 16 písm. b) stanovuje dané obdobie ako štvormesačné, avšak v čl. 17 ods. 3 písm. b) bod iii. Smernica upravuje výnimku, okrem iného, aj pre protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. V nadväznosti na uvedené sa vnútroštátny zákonodarca odchýlil od čl. 16 písm. b) Smernice a v § 86 ods. 1 ZoHaZZ ustanovil šesťmesačné referenčné obdobie. Žalobca za prvý polrok v roku 2020 odpracoval celkovo 1369,8 hodín, čo predstavuje priemerný týždenný služobný čas za referenčné obdobie 52,68 hodín, nad rámec Smernice za jeden týždeň odpracoval v priemere

4,68 hodín, čo predstavuje 121,8 hodín nad rámec Smernice za referenčné obdobie. Plat za službu nadčas (pracovný deň) predstavoval sumu vo výške 15,38 eur, pričom súčin tejto sumy a odpracovaných hodín nad rámec Smernice za dané referenčné obdobie činí sumu 1.873,3884 eur. Za druhý polrok v roku 2020 žalobca odpracoval celkovo 1329 hodín, čo predstavuje priemerný týždenný služobný čas za referenčné obdobie 50,56 hodín. Žalobca teda nad rámec Smernice za jeden týždeň odpracoval v priemere 2,56 hodín, čo činí 67,29 hodín nad rámec Smernice za referenčné obdobie. Plat za službu nadčas predstavoval sumu 15,55 eur, pričom súčin tejto sumy a odpracovaných hodín nad rámec Smernice činí 1.046,41 eur. Súčet celkových súm za obe referenčné obdobia predstavujú požadovaný nárok žalobcu 2.919,80 eur.

3.

Súd prvej inštancie ďalej zhrnul procesnú obranu žalovanej, podľa ktorej Smernicu nemožno aplikovať na prejednávaný prípad, nakoľko sa neuplatňuje na odvetvia, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Žalovaná má za to, že štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, ktorí vykonávajú aj zásahovú činnosť charakteristickú nerovnomerným rozvrhnutím služieb s nariadenou služobnou pohotovosťou má charakter osobitnej činnosti služieb civilnej ochrany, z ktorého dôvodu žalobcovi nemohla vzniknúť škoda. Žalovaná namietala aj nedostatatok pasívnej vecnej legitimácie. V tejto súvislosti poukázala na to, že žalobu pre netransponovanie Smernice, resp. pre nesprávnu transpozíciu Smernice môže podať Európska Komisia na Súdny dvor Európskej únie (ďalej len ako "SDEÚ"), alebo fyzická resp. právnická osoba, ktorá bola týmto priamo dotknutá, t.j. došlo k porušeniu alebo poškodeniu jej práv a to na vnútroštátny súd členského štátu Európskej únie. Žalobca však nezažaloval svojho zamestnávateľa, ale štát, v mene ktorého koná ten ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor. Za neopodstatnené považovala aj tvrdenia žalobcu, že malo dôjsť k nesprávnej transpozícii Smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z., keď sa doba služobnej pohotovosti nezapočítavala do týždenného pracovného času hasičov. K tomuto tvrdeniu namietala, že z hľadiska vhodnosti transpozície Smernice do vnútroštátneho právneho poriadku SR je potrebné zohľadniť aj výpočet za tri roky, nakoľko ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré (na rozdiel od práv osobnostných) podlieha režimu premlčania v trojročnej premlčacej lehote podľa z § 101 Občianskeho zákonníka a žalobca ho aj takto uplatňuje. Smernica v článku 16 písm. b) in fine uvádza: "...Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne...". Výpočet žalobcu nezohľadňuje práceneschopnosti ani ďalšie neprítomnosti (napr. karanténa z dôvodu ochrany verejného zdravia a pod.).Vo výpočte je možné ďalej zohľadniť aj dni služobného voľna poskytnuté na základe kolektívnej zmluvy (napr. čl. 4 ods. 14 Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2021 - uplatňuje sa v období január - jún príslušného kalendárneho roka, a teda spôsobuje zlepšenie výpočtu v týchto referenčných obdobiach), čoho dôsledkom je konštatovanie o vhodnosti transpozície Smernice vzhľadom vo vzťahu k dodržiavaniu práv žalobcu v zmysle žaloby. Z uvedeného výpočtu a ďalších skutočností podľa žalovanej vyplýva, že z hľadiska maximálneho priemerného počtu odslúžených hodín týždenne, vzhľadom na referenčné obdobia, bola Smernica 2003/88/ES transponovaná správne.

4. Čo sa týka časti žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody, žalovaná vzniesla námietku premlčania a navrhla, aby bola žaloba v časti, v ktorej došlo k premlčaniu žalobcom uplatneného nároku, zamietnutá. V priebehu konania špecifikovala, že s ohľadom na dátum podania žaloby (30.06.2023) ide o obdobie od januára 2020 do júna 2020, keďže premlčacia doba, vzhľadom na charakter uplatňovaného nároku, plynie dňom nasledujúcim po dni, v ktorom došlo k zásahu do práva žalobcu.

5. Žalovaná namietala, že žalobca mal svojho zamestnávateľa upozorniť v súlade s § 69 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. na nesúlad rozvrhnutia pracovnej zmeny a žiadať, aby ho, aby mu takto nebola určovaná z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza. Žalovaná podotkla, že žalobcovi za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, vrátane tých hodín, o ktorých tvrdí, že mali byť vykonané nad limit určený Smernicou, boli riadne vyplatené príslušné zložky služobného príjmu, resp. poskytnuté náhradné voľno. Podľa žalovanej nie je prípustné, aby sa zodpovednosť Slovenskej republiky odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca. Žalovaná má za to, že z hľadiska maximálneho priemerného počtu odslúžených hodín týždenne, vzhľadom na referenčné obdobia, bola Smernica transponovaná správne. Zdôraznila, že jednotlivé ustanovenia Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore (najmä ust. § 85 ods. 1, § 86 ods. 1, 2, 3 a § 92 ods. 1) definujú

služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru SR ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Zo Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore jasne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore a štátna služba nadčas podľa § 92 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore. Ustanovenia Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe. V oboch prípadoch je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času, ktoré tvrdenie podporuje aj Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2019-2020 a na rok 2021 -2022. Pokiaľ ide o transponovanie čl. 6 Smernice žalovaná uviedla, že podľa Smernice priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní nesmie prekročiť 48 hodín, vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica umožňuje ustanoviť odlišne referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 16 Smernice stanovuje na účely ustanovenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie na 4 mesiace. Článok 17 ods. 3 Smernice poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie aj na 6 mesiacov alebo ak je to v kolektívnej zmluve uvedené, tak na celých 12 mesiacov. Podmienkou uplatnenia takéhoto iného referenčného obdobia navyše je, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný pracovný čas odpočinku alebo vo výnimočných prípadoch, kde to z objektívnych dôvodov nie je možné, sa príslušným pracovníkom poskytne primeraná ochrana. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je služobný čas príslušníka 40 hodín týždenne (ust. § 85), pričom podľa ust. § 91 ods. 3 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne; služobný čas hasičov môže byť rozvrhnutý aj nerovnomerne, pričom pri takto určenom pracovnom čase nesmie byť dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín a celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni. V zmysle platnej kolektívnej zmluvy hasiči vykonávajú štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom, výkon štátnej služby majú v rámci 12 hodinového riadneho služobného času alebo majú služobný čas rozvrhnutý na 16,5 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby v trvaní 7,5 hodín v jednej 24 hodinovej smene. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov.

6. K žalobcom uplatnenému nároku na náhradu škody žalovaná uviedla, že v období roka 2020, v ktorom uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, t.j. od januára 2020 do decembra 2020 vykonal spolu 595 hodín služobnej pohotovosti, z čoho len 21,25 hodín bola aktívna časť služobnej pohotovosti (nadčas) a zvyšných 573,75 hodín žalobca strávil neaktívnou časťou služobnej pohotovosti, kedy bol v mieste výkonu štátnej služby, ale tento čas strávil oddychom a odpočinkom. Na tento účel má v mieste výkonu štátnej služby určený priestor. Aktívna časť, tzn. výkon štátnej služby počas prerušenej služobnej pohotovosti tvoril v sledovanom období len 3,57 %. Smernica stanovuje maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín, avšak tento limit je priemer, ktorý možno v súlade s čl. 16 ods. b) smernice vypočítať za referenčné obdobie nepresahujúce 4 mesiace. Z plánovacích plachiet vyplýva, že po prepočítaní času stráveného v práci (24 hodín v každom služobnom dni) a 4 mesačné referenčné obdobie pre výpočet skutočného času, ktorý žalobca strávil na pracovisku: v roku 2020 v období 1/2020 - 4/2020 t.j. spolu 121 dní, čo je 17,29 týždňa žalobca mohol odpracovať maximálne (zaokrúhlene na celú hodinu) 830,00 hodín. V tomto období bol žalobca v práci (výkon služby + pohotovosť na pracovisku) 819,00 hodín, čo je o 11,00 hodín menej ako maximálny čas ustanovený smernicou; v období 5/2020 - 8/2020 t.j. spolu 123 dní, čo je 17,57 týždňa žalobca mohol odpracovať maximálne (zaokrúhlene na celú hodinu) 843 hodín. V tomto období bol žalobca v práci (výkon služby + pohotovosť na pracovisku) 813,00 hodín, čo je o 30,00 hodín menej ako maximálny čas ustanovený smernicou v uvedenom referenčnom období; v období 9/2020 - 12/2020 t.j. spolu 122 dní, čo je 17,43 týždňa žalobca mohol odpracovať maximálne (zaokrúhlene na celú hodinu) 837,00 hodín. V tomto období bol

žalobca v práci (výkon služby + pohotovosť na pracovisku) 567,50 hodín, čo je o 269,50 hodín menej ako maximálny čas ustanovený smernicou. Podľa uvedených výpočtov aj po započítaní pohotovosti na pracovisku do maximálneho týždenného pracovného času žalobca pracoval: v roku 2020 v prvom referenčnom období v priemere 47,37 hodín týždenne, v druhom referenčnom období v priemere 46,27 hodín týždenne a v treťom referenčnom období v priemere 32,56 hodín týždenne (smernica umožňuje odpracovať 48 hodín týždenne). Žalovaná tiež namietala, že žalobca nesprávne rozdeľuje žalované, resp. uplatňované obdobia, do dvoch 6 mesačných referenčných období, v ktorých spočítava fond pracovného času s nadčasmi a neaktívnou časťou služobnej pracovnej pohotovosti a výsledné číslo označuje ako odpracované hodiny, podľa nej ide o nesprávne a zavádzajúce označenia, nakoľko fond pracovného času zahŕňa aj všetky druhy voľna ako sú riadna dovolenka, dovolenka za sviatok bez odpočtu, dodatková dovolenka, voľno za sviatok, náhradné voľno, voľno podľa kolektívnej zmluvy a ďalšie dni voľna, kedy pracovník nepracuje. Predmetné voľno sa na účely výpočtu mzdy započítava do fondu pracovného času. Smernica 2003/88 v článku 2 ods. 1, 2 rozlišuje medzi pracovným časom a časom odpočinku, keďže pracovný čas definuje ako akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou. Akýkoľvek iný čas, je čas odpočinku. Z uvedeného podľa žalovanej vyplýva, že na účely výpočtu referenčných období nie je možné použiť fond pracovného času tak ako to urobil žalobca nakoľko fond pracovného času v sebe zahŕňa aj čas odpočinku v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice. Voči prvému referenčnému obdobiu žalovaná vzniesla námietku premlčania, kedy si žalobca uplatňuje premlčaný nárok na obdobie od 1/2020 do 6/2020, keď má za to, že premlčacia doba, vzhľadom na charakter uplatneného nároku, plynie dňom nasledujúcim po dni, v ktorom došlo k zásahu do práva žalobcu, preto námietka premlčania sa týka nároku za celý prvý polrok roku 2020. Je zrejmé, že žaloba bola podaná dňa 30.06.2020, t.j. po uplynutí premlčacej doby. Vo vzťahu k druhému referenčnému obdobiu žalovaná uviedla, že žalobca odpracoval spolu 976,5 hodín (článku 2 ods. 1 smernice) a toto obdobie sa skladalo zo 184 dní, čo predstavuje 26,286 týždňa. Z uvedeného vyplýva, že žalobca v období od 7/2020 do 12/2020 odpracoval v priemere 37,15 hodín týždenne a teda Smernica v tomto referenčnom období porušená nebola. Rovnako to platí aj pre premlčané obdobie, v ktorom skutočne odpracoval spolu 1.223 hodín v 182 dňoch, t.j. 26 týždňoch a teda priemerný pracovný čas žalobcu v tomto referenčnom období bol 47,04 hodín. V tomto individuálnom prípade preto nedošlo ani len k porušeniu smernice a nebol splnený hneď prvý predpoklad nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

7. Súd prvej inštancie po právnej stránke posúdil nárok žalobcu podľa čl. 7 ods. 2, 5 Ústavy Slovenskej republiky, bod 5 Preambuly, čl. 1 ods. 1, ods. 2 písm. a), čl. 2 ods. 1, čl. 6 písm. a), b), čl. 16 písm. b) Smernice 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „smernica“ alebo „Smernica 2003/88/ES“), ust. § 85 ods.1, 2, § 86 ods. 1, 2, § 91 ods. 1 až 3, § 92 ods. 1, 2, § 103 ods. 5, § 122 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z.z.“), ust. § 11, § 13 ods. 1, 2 § 101 Obč. zákonníka a čl. 2 ods. 1, 2, 3 CSP a vecne tým, že predmetom sporu je nárok na náhradu škody, ktorá mala byť žalobcovi spôsobená porušením únioového práva, konkrétne porušením čl. 6 písm. b/ Smernice EP a Rady č. 2003(88/ES zo dňa 04.11.2003, t.j. porušením práva žalobcu na 48 hodinový pracovný čas, ktorý má touto Smernicou byť garantovaný.

8. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie skutkovo zistil, že žalobca bol v rozhodnom období t.j. v čase od januára 2020 do decembra 2020 príslušníkom Hasičského a záchranného zboru SR, pracovisko Pezinok. Služobný pomer v Hasičskom a záchrannom zbore trval od 01.04.2003 do 31.12.2020, kedy žalobca odišiel do výsluhového dôchodku. Žalobcovi boli nerovnomerne rozvrhované služby takým spôsobom, že na jeho 16 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzovala určená 8 hodinová služobná pohotovosť, počas ktorej sa musel zdržiavať na pracovisku. V prípade, že je počas pohotovosti vyhlásený poplach, musel byť pripravený k zásahu cca do 1 min. V prípade vyhlásenia poplachu sa mení služobná pohotovosť na službu nadčas. Po takto určenej službe, vrátane služobnej pohotovosti, v celkovom trvaní 24 hodín majú mať príslušníci Hasičského a záchranného zboru 2 dni voľna. Bezprostredne po tom, ako strávia na pracovisku 24 hodín by mali mať garantované voľno v trvaní 8 hodín a následne môžu byť opätovne zavolaní do služby, resp. im môžu byť nariadené školenia, cvičenia a pod. Vychádzajúc zo 6 mesačného referenčného obdobia ustanoveného v § 86 ods.1 ZoHaZZ zo žalobcom predložených výplatných pások v časti fond služobného času súd prvej inštancie zistil, že žalobca za prvý polrok roku 2020 odpracoval celkovo 1.369,8 hodín, čo predstavuje týždenný služobný čas 52,68 hodín a 121,8 hodín nad rámec Smernice. Plat za službu nadčas v pracovný deň predstavoval sumu vo výške 15,38 eur, pričom súčinom tejto sumy a počtu odpracovaných hodín nad rámec Smernice

za dané 6 mesačné referenčné obdobie dospel žalobca k sume 1.873,38 eur. Za druhý polrok roku 2020 žalobca odpracoval celkovo 1.329 hodín, čo predstavuje priemerný týždenný služobný čas 50,55 hodín. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca v danom referenčnom období odpracoval nad rámec Smernice za jeden týždeň 2,55 hodiny, čo predstavuje 67,28 hodín nad rámec Smernice. Plat žalobcu za službu nadčas v pracovný deň predstavoval sumu 15,55 eur, pričom súčinom tejto sumy a počtu odpracovaných hodín nad rámec Smernice predstavuje žalobcom uplatnenú škodu za toto obdobie vo výške 1.046,4 eur.

9. K námietke žalovanej týkajúcej sa nedostatku pasívnej vecnej legitimácie súd prvej inštancie uviedol, že je nesporné, že spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie v dôsledku nesprávneho prebratia (transpozície) smernice do vnútroštátneho právneho poriadku možno zaradiť medzi tzv. súkromnoprávne spory. Pokiaľ je účastníkom občianskoprávnych vzťahov štát, je podľa §21 Obč. Zák. právnickou osobou. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že spory o náhradu škody, spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom, majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Súd je preto v rámci svojej právomoci v prejednávanom spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovanej /štátu/ došlo k tvrdenému porušeniu práva Únie pri preberaní Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, to znamená skúmať, či zákon NR SR č. 315/2001 Z. z. o HaZZ zodpovedá cieľom článku 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES. Každý vnútroštátny súd členského štátu EÚ je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom EÚ. Ak takáto interpretácia nie je možná, súd je povinný bezodkladne neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie. Zohľadniac vyššie uvedené je preto nesporné, že zodpovednosť členských štátov a ich orgánov pri aplikácii práva EÚ vychádza z prednosti práva EÚ, bez ktorej by táto zodpovednosť nebola vynútiteľná. Slovenská republika, ako členský štát Európskej únie, je zodpovedná za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečovanie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie, z ktorého dôvodu je daná pasívna legitimácia žalovanej. Zodpovednosť za vzniknutú škodu v tomto prípade vyplýva z judikatúry Súdneho dvora a je založená na prednosti komunitárneho práva pred právom vnútroštátnym. Náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi môže zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj samotný členský štát. Nakoľko v danom prípade žalobca žaluje na tom podklade, že nedošlo k správnej transpozícii Smernice, štát - Slovenská republika ako zodpovedný subjekt, musí byť v konaní zastúpený tým ústredným orgánom štátnej správy, ktorý zodpovedá za faktickú implementáciu úniového pravá vnútroštátneho poriadku, do ktorého daná oblasť patrí, ktorým v súlade s ust. § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy je Ministerstvo vnútra SR, do pôsobnosti ktorého patrí aj správa a riadenie Hasičského záchranného zboru SR.

10. Pokiaľ išlo o námietku žalovanej, že Smernicu nie je možné aplikovať na služobný čas hasičov, nakoľko títo patria medzi civilnú ochranu a z toho dôvodu sú z pôsobnosti Smernice vyňatí, súd prvej inštancie skonštatoval, že Súdny dvor EÚ jednoznačne dospel k záveru, že článok 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva EÚ s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže sa jedná o minimálnu požiadavku určenú na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, od ktorej sa v prípade neprebratia čl. 22 ods. 1 tejto Smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú išlo vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (porovnaj body 33-35 a 38 rozsudku Súdneho dvora EÚ C-429/09 z 25.11.2020 vo veci Giinter Fuß c/a Stadtt Halle). Z vyššie uvedených dôvodov teda súd prvej inštancie dospel k záveru, že v prejednávanej veci je možné Smernicu aplikovať.

11. K žalovanou vznesenej námietke premlčania súd prvej inštancie uviedol, že je nesporné, že žalobca si podanou žalobou uplatnil nárok na náhradu škody za obdobie január 2020 až december 2020. Taktiež nie je sporné, že žaloba bola tunajšiemu súdu doručená dňa 30.06.2023. Žalovaná vzniesla námietku premlčania k žalobcom uplatnenému nároku za prvý polrok roku 2020. Sporná nie je ani tá skutočnosť, že žalobca si podanou žalobou uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, čo je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania sa súd prvej inštancie priklonil k argumentácii žalobcu, ktorý uviedol, že § 86 ZoHaZZ upravuje výnimku na 6 mesačné referenčné obdobie, z ktorého je potrebné vychádzať pri výpočte počtu hodín strávených nad rámec Smernice. Zo žalobcom predložených výplatných pások mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca prekročil maximálne prípustný pracovný čas stanovený Smernicou

pre referenčné obdobie január až jún 2020, pričom o tejto skutočnosti sa žalobca mohol dozvedieť až po uplynutí celého 6 mesačného referenčného obdobia t.j. v júni 2020. Z vyššie uvedených dôvodov vyhodnotil súd prvej inštancie túto námietku žalovanej za nedôvodnú.

12. Súd prvej inštancie zhrnul, že v prejednávanej veci žalobca odvodzoval svoj nárok na náhradu škody od tej skutočnosti, že žalovaná netransponovala do slovenského právneho poriadku čl. 2 a čl. 6 písm. b) Smernice, resp. že Smernica nebola do slovenského právneho poriadku transponovaná správne. Súd prvej inštancie pri posúdení týchto skutočností porovnal článok 2 a článok 6 písm. b) Smernice s príslušnými ustanoveniami ZoHaZZ a dospel k záveru, že sa do zákona nepremietli ustanovenia Smernice, ktoré definujú pracovný čas ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov svojho zamestnávateľa a vykonáva svoje činnosti alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi“. Súd prvej inštancie mal za jednoznačne preukázané, že ZoHaZZ priamo nedefinuje, že priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov nesmie prekročiť 48 hodín. Nakoľko podľa ZoHaZZ sa služobná pohotovosť nepovažuje za súčasť týždenného pracovného času príslušníkov hasičského zboru, prichádza pravidelne k jeho prekračovaniu. Z vyššie uvedených dôvodov tak vzniklo žalobcovi právo dovolávať sa porušenia čl. 6 písm. b) Smernice voči žalovanej, nakoľko jeho pracovná pohotovosť sa nezapočítavala do týždenného pracovného času, čo malo za následok, že žalobca v niektorých týždňoch rozhodného obdobia pracoval dlhšie ako 48 hodín týždenne. Žalovaná počas konania v rámci procesnej obrany tvrdila, že dotknuté ustanovenia Smernice nemusia byť zahrnuté priamo len do textu Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore, ale že tieto môžu byť transponované aj do iných podzákonných predpisov, resp. kolektívnych zmlúv, pričom odkazovala na Kolektívne zmluvy vyššieho stupňa. Súd prvej inštancie však videl rozpor zákona so Smernicou práve v tom, že ZoHaZZ umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi Hasičského a záchranného zboru SR služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b) Smernice, a to v dôsledku skutočnosti, že služobná pohotovosť nie je považovaná za súčasť služobného času príslušníka Hasičského a záchranného zboru SR. S poukazom na vyššie uvedené, súd prvej inštancie zastal názor, že nesprávnym transponovaním Smernice do slovenského právneho poriadku došlo k tomu, že služobný čas žalobcu prekračoval Smernicou stanovený limit 48 hodín týždenne. Nesprávnym transponovaním Smernice do právneho poriadku SR nie je možné dosiahnuť stav požadovaný Smernicou, ktorým je zabezpečenie zvýšenej ochrany zamestnancov ako aj zlepšenie bezpečnosti, hygieny a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ktoré by sa nemali podriaďovať čisto ekonomickým úvahám. Dodal, že pre posúdenie zodpovednosti členského štátu za ujmu, ktorá mala byť spôsobená žalobcovi ako jednotlivcovi je potrebné kumulatívne splnenie troch podmienok: 1/ cieľom porušenej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom práva, 2/ porušenie takejto normy muselo byť dostatočne závažné a 3/ medzi porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom musí existovať priama príčinná súvislosť. Tieto tri podmienky musia byť splnené aj vtedy, ak škoda bola spôsobená v dôsledku nečinnosti členského štátu, t. j. netranspozície smernice, ale aj vtedy, keď škoda bola spôsobená v dôsledku prijatia legislatívneho alebo administratívneho aktu, ktorý bol prijatý v rozpore s komunitárnym právom, a to bez ohľadu na charakter subjektu, ktorý tento akt prijal. Zodpovednosť štátu v prípade porušenia práva EÚ je absolútna a objektívna a členský štát nemá k dispozícii žiadne exkulpačné ani liberačné dôvody, a to bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene členského štátu škodu spôsobil.

13. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca sa domáhal priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku porušenia článku 6 písm. b) Smernice, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv, konkrétne práva na ochranu zdravia a práva na vedenie súkromného a rodinného života. V dôsledku takého rozvrhu pracovného času, ktorý je v rozpore s právom Únie, prichádza zamestnanec o voľný čas, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných alebo iných vzťahov, prípadne fyzickej či psychickej relaxácii. V danej veci mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca trávil na pracovisku po skončení riadnej služby ešte čas pracovnej pohotovosti, počas ktorej musel byť zamestnávateľovi k dispozícii a ktorý je potrebné v súlade s ustanoveniami Smernice považovať za pracovný čas žalobcu, že jeho práva boli, s odkazom na čl. 2 a čl. 6 písm. b) Smernice, porušované. Dodal, že zo znenia článku 6 písm. b) Smernice možno jednoznačne vyvodiť, že účelom tejto právnej normy bolo priznať jednotlivcovi práva, pričom v konkrétnosti ide o právo zamestnanca v EÚ, aby jeho priemerný týždenný pracovný čas neprekračoval hranicu 48 hodín. Preto žalobca má právo dovolávať sa porušenia čl. 6 písm. b) Smernice voči žalovanej v dôsledku toho, že jeho pracovná pohotovosť sa nezapočítava do týždenného pracovného času, čo má za následok, že v niektorých obdobiach pracoval dlhšie ako 48 hodín týždenne. V danom konkrétnom prípade spĺňa čas, ktorý žalobca na pracovisku trávi, charakteristiky pracovného času, ako ho definoval Súdny dvor EÚ, podľa ktorého rozhodujúcim

faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník skutočne vykonáva na svojom pracovisku, je tá skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. V dôsledku toho kvalifikácia pracovného času ako doby prítomnosti zamestnanca na pracovisku nemôže závisieť od intenzity činnosti pracovníka, ale vyplýva výhradne z jeho povinnosti byť k dispozícii zamestnávateľovi. Súd prvej inštancie mal v danom prípade preukázané, že žalobca trávil na pracovisku čas aj nad rozsah určených pracovných zmien, a to v rámci pracovnej pohotovosti, počas ktorej bol povinný byť na pracovisku a v prípade potreby do 1 minúty schopný opustiť miesto za účelom vykonania zásahu. Z uvedených dôvodov je aj čas pracovnej pohotovosti potrebné považovať za pracovný čas žalobcu. Členské štáty EÚ nemôžu jednostranne určovať rozsah pôsobnosti čl. 6 písm. b) Smernice tak, že by 48 hodinový pracovný čas viazali na nejakú podmienku, prípadne by ho určitým spôsobom svojvoľne porušovali. Akákoľvek právna úprava, ktorá umožňuje, aby bol týždenný pracovný čas dlhší ako 48 hodín, vrátane pracovnej pohotovosti na pracovisku, je v rozpore s požiadavkami čl. 6 písm. b) Smernice (rozsudok Súdneho dvora EÚ C-397/01 vo veci Pfeiffer). V prejedávanej veci mal súd prvej inštancie za preukázané, že k porušeniu čl. 6 písm. b) Smernice prišlo v žalobcovom prípade opakovane, čo u neho zakladá právo domáhať sa vyvodenia zodpovednosti orgánov Slovenskej republiky s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia. Žalobcom uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 2.919,80 eur, predstavujúca súčet súm za obdobie január až december 2020, je podľa názoru súdu prvej inštancie primeraná aj s ohľadom na dobu trvania služobného pomeru žalobcu (18 rokov), kedy odišiel do výsluhového dôchodku. Nemajetkovú ujmu nie je podľa názoru súdu prvej inštancie možné nahradiť inak aj z toho dôvodu, že uplynutý čas nie je možné žalobcovi vrátiť a nie je ani možné, aby ho strávil inak. Preto práve peňažnú náhradu považoval za spôsobilú formu odškodnenia vzniknutej ujmy.

14. Zohľadniac všetky vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie zhrnul, že napriek tomu, že z Prílohy č. 4 Zákona o Hasičskom zbore vyplýva, že týmto bola do právneho poriadku SR transponovaná Smernica, táto Smernica nebola transponovaná úplne a správne, keďže do ustanovení Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore sa nepremietol čl. 6 písm. b) Smernice upravujúci maximálny rozsah pracovného času zamestnancovi pracujúcich na území Európskej únie (48 hodín), čím vznikla na strane žalobcu ujma, za ktorú zodpovedá žalovaná. Súd prvej inštancie, s prihliadnutím na jednotlivé okolnosti tejto konkrétnej právne veci dospel k záveru, že je žalobcom požadovaná nemajetková ujma v peniazoch je primeraná a preto žalobe v celom rozsahu vyhovel. S poukazom na § 23 ods. 2, 3 CSP žalovanej, na jej žiadosť, poskytol dlhšiu lehotu na plnenie, akceptujúc tak jej dôvody o „komplikovanosti a spôsobu úhrady zo strany štátu“.

15. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP a plne procesne úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady si vyhradil rozhodnúť po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

16. Proti tomuto rozsudku, v celom jeho rozsahu, podala odvolanie žalovaná z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f) a h) C.s.p. a žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietne a prizná jej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Namietala procesné pochybenia súdu prvej inštancie, keď jej po výsluchu žalobcu neumožnil klásť mu doplňujúce otázky. Súd prvej inštancie sa nevysporiadal ani s vykonaním dôkazu - tabuľky prepočtov žalobcu, ktorá tvorila prílohu žaloby, keď žalovaná požiadala o jeho vykonanie na pojednávaní, keďže tento dôkaz neustále spochybňovala, a to nielen pre výsledné čísla v predmetnej listine, ale zároveň aj samotné vstupné dáta, ktoré žalobca na výpočet svojich odpracovaných hodín použil. Týmto postupom súd prvej inštancie závažne zasiahol do jej práva na spravodlivý súdny proces. Namietala tiež záver súdu prvej inštancie, že obsah Smernice 2003/88/ES bol do zákona č. 315/2001 Z. z. nebol prebratý nesprávne. Ak sa však súd prvej inštancie chcel dostať do pozície orgánu, ktorému je zverená právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov platných na území Slovenskej republiky so smernicou Európskej únie, tak toto právo bez akýchkoľvek pochybností nespadá do kompetencie súdu prvej inštancie, resp. do kompetencie iného všeobecného súdu členského štátu Európskej únie. Súd prvej inštancie nemá zverenú právomoc na porovnanie súladu, resp. právne záväznému vysloveniu nesúladu zákona č. 315/2001 Z. z. (alebo len niektorých ustanovení tohto zákona) so Smernicou 2003/88/ES vo všeobecnosti, ani v konkrétnom prejednávanom prípade žalobcu. Súd prvej inštancie si takýto záver nemohol osvojiť ani ako predbežnú

právnu otázku, nakoľko dôsledky a aplikácia takéhoto konštatovania by presiahli predmet tohto súdneho sporu, kde sa posudzuje len individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy, keď že uvedené nie je v medziach právomocí vnútroštátnych súdov, a to ani pre individuálne posúdenie prípadu. Žalovaná trvala aj na skutočnosti, že nejde o žalobu na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy podľa § 11 až 13 Obč. Zák., ale o žalobu, ktorou sa žalobca domáha mzdového nároku vyčísleného na sumu 2.919,80 eur, konkrétne mzdového doplatok spočívajúci v počte odpracovaných hodín nad rámec smernice 2003/88 ES za referenčné obdobie šiestich mesiacov vynásobených výškou platu za službu nadčas (pracovný deň). Žalobca pri výpočte porušenia smernice 2003/88/ES vychádza z fondu pracovného času, ktorý sa využíva pre naplnenie plánovaných hodín tak, aby z neho bolo možné vypočítať mzdu. Nejde o správny ukazovateľ skutočne odpracovaných hodín, nakoľko v zmysle zákona o HaZZ sa do služobného času započítava aj čerpanie všetkej dovolenky, čas plateného služobného voľna, alebo čas náhradného voľna za službu nadčas a službu vo sviatok. Preto nemožno zamietať pojmy „služobný čas“ v zmysle § 85 ods. 1 zákona o HaZZ a „pracovný čas“ v zmysle čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES. Žalovaná v odvolaní zotrvala aj na námietke nedostatku pasívnej vecnej legitimácie, keď je potrebné rozlišovať medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky ako dvoma samostatnými subjektmi. Namietal, že súd prvej inštancie nebral do úvahy rozdiel medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ a následne nesprávnym právnym posúdením aplikoval tento záver na vznik zodpovednosti kompetentných orgánov za porušenie predpisov v procese preberania a následnej aplikácie smernice. Žalovaná zdôraznila, že v prvom prípade ide o transponovanie, t. j. prebratie konkrétneho znenia alebo obsahu smernice do vnútroštátneho poriadku štátu. Prebratie smernice je potom premietnuté do podoby a textu právneho predpisu, ktoré musia byť s obsahom alebo znením smernice v súlade. Ak sa teda žalobca domnieval, že Slovenská republika v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR nesprávne prebrala Smernicu do zákona musel práve žalobca preukázať, v čom vidí zásadné pochybenie, pre ktoré by mohla vzniknúť škoda. Na to, aby bolo možné konštatovať, že smernica bola prebratá nesprávne, musí dôjsť k porovnaniu zákona č. 315/2001 Z.z. v jeho znení pred účinnosťou ako aj po účinnosti (t. j. po prebratí) smernice. Žalobca síce v žalobe pripúšťa, že zákon o HaZZ výslovne nestanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v miestne výkonu služby je považovaná za súčasť ich služobného času, ani neobsahuje ustanovenie stanovujúce dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín. Žalovaná sa domnieva, že táto skutočnosť neznamená, že by smernica bola do zákona č. 315/2001 Z.z. prebratá nesprávne, aj keby sa na prípad žalobcu vzťahovala. Nebolo povinnosťou žalovanej skopírovať doslovné znenie každého ustanovenia smernice do textu zákona č. 315/2001 Z.z. aj vzhľadom na priamy účinok smerníc. Inak povedané, žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z.z. nie je možné považovať za rozporné so smernicou. V druhom prípade ide o aplikácii, t. j. použitie konkrétnych článkov smernice na konkrétny prípad. Porušenie smernice preto môže byť spôsobené až aplikáciou jednotlivých ustanovení smernice, ak si adresát účinkov smernice vyloží jej ustanovenie v rozpore s jej obsahom. Smernica môže byť do vnútroštátneho poriadku prebratá správne, ale jej konkrétne použitie môže byť v konkrétnom prípade v rozpore s cieľom a obsahom smernice. Až nesprávna aplikácia smernice by mohla v konečnom dôsledku založiť prípadný nárok na náhradu škody. Súd prvej inštancie celkom opomenul, že žalovaná pri preberaní smernice de facto neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda a tým ani zodpovednosť žalovanej za nároky, ktoré si žalobca uplatňuje v tomto súdnom konaní, navyše ide o nároky, ktoré vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu, pričom sa mzdový nárok skrýva za náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Pripomenula, že žalobca namietal nesprávne prebratie smernice, nie však jej aplikáciu v individuálnom prípade žalobcu a preto nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu smernice na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa. Žalovaná nie je zamestnávateľom žalobcu a nie je ani orgánom, ktorá by sa na aplikácii smernice podieľala a miera zodpovednosti za prípadný vznik škody sa musí medzi dvoma samostatnými subjektmi rozlišovať. Žalovanou je Slovenská republika, ktorá má podľa žalobcu zodpovedať za škodu, ktorá mala vzniknúť nesprávnym prebratím (nie aplikáciou) Smernice 2003/88/ES. Nie je prípustné, aby sa zodpovednosť žalovanej odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca. Žalovaná a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov a potom nie je možné dospieť k inému záveru, než posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv, nie je možné zamieňať. Preto aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí s jej zodpovednosťou za správnosť prebratia smernice do právneho poriadku SR. Žalovaná ďalej namietala, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil pôsobnosť smernice, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času, nevzťahuje

v plnom rozsahu. Článok 1 ods. 2 smernice vymedzuje vecnú pôsobnosť. Osobná pôsobnosť je upravená v článku 1 ods. 3 smernice. Smernica sa neuplatňuje na odvetvia činnosti, ktoré nezahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa smernica na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak ako to tvrdí žalobca. Štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť, možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti smernice. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov. Rovnako úlohy, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru, bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Žalovaná v odvolaní poukázala aj na právne predpisy, z ktorých vyplýva, že Hasičský a záchranný zbor, vykonáva zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarmi, aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranárskych činností. Inak povedané v súčasnosti iné zložky (okrem Hasičského a záchranného zboru), ktorým by boli zverené činnosti služieb civilnej ochrany neexistujú. Súčasne zdôraznila, že čl. 2 smernice len príkladom vymenováva určité osobitné činnosti verejných služieb, preto ak príslušníci Hasičského a záchranného zboru tu nie sú taxatívne vymenovaní, neznamená to, že aplikácia ustanovení smernice je aj v tejto oblasti automatická. Žalovaná poukázala na to, že rozhodnutie vo veci V-429/09 G. Fuss sa týka mestského hasiča zamestnanca StadtHalle, preto ho nie je možné považovať za smerodajné, nakoľko režim výkonu hasičských činností v takom zriadení a štruktúre mestských hasičov sú odlišné od režimu, v akom fungujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru v Slovenskej republiky, ktorého zriaďovateľom je štát a sú im poskytnuté rôzne osobitné výhody od definitívy až po systém sociálneho zabezpečenia, tak ako v prípade príslušníkov Policajného zboru. Nakoľko smernica sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času, ako aj ich odmeňovanie nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia smernice na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda. Pokiaľ išlo o nárok na náhradu škody, žalovaná poukázala na všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora, ktoré musia byť kumulatívne splnené na úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva Únie. Tieto podmienky sú, že 1. cieľom porušenej právnej normy EÚ je priznať jednotlivcom práva, 2. porušenie je dostatočne závažné, 3. medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje príčinná súvislosť. Mal za to, že žalobca nepreukázal existenciu porušenia povinnosti štátu, škodu a príčinnú súvislosť medzi nimi. Článok 6 smernice 2003/88/ES priznáva sociálne právo pracovníkom, čo neznamená, že je predmetný článok porušený vo vzťahu ku každému príslušníkovi HaZZ v Slovenskej republike, tak ako to všeobecne skonštatoval súd prvej inštancie. Žalovaná má za to, že smernica 2003/88/ES jasne vymedzuje čo je to pracovný čas a zároveň ho jasne oddeľuje od času odpočinku. Cieľom smernice nie je, aby sa do maximálneho týždenného pracovného času započítaval aj čas odpočinku, inak by ho nerozlišovala. Práve naopak, smernica 2003/88/ES považuje za potrebné, aby mal pracovník dostatočný čas na odpočinku a zároveň stanovuje hranicu maximálneho priemerného týždenného pracovného času. Zo systematického výkladu smernice 2003/88/ES je zrejmý rozdiel medzi pracovným časom a časom odpočinku. Zákonodarca sa rozhodol jasne definovať predmetné dva pojmy v úplnom úvode smernice (č.l. 2) dokonca ich rozdelil už v preambule. Žalovaná má teda za to, že nemožno tieto dva pojmy zamieňať. Žalobca vo svojich výpočtoch maximálneho týždenného pracovného času vychádza z fondu pracovného času v súčte so služobnom pohotovosťou a nočnými nadčasmi, čo nie sú relevantné ukazovatele odpracovaného času v zmysle čl. 2 smernice 2003/88/ES na výpočet, či bolo zasiahnuté do práva žalobcu v zmysle čl. 6 predmetnej smernice. Aj napriek jasnej definícií času odpočinku a pracovného času, žalobca účelne mylne zamieňa predmetné dva pojmy, aby umelo povýšil svoj pracovný čas a mohol sa nedôvodné obohatiť na úkor príslušníkov HaZZ, u ktorých došlo v zmysle rozsudkov súdov k zásahu do ich práv. Súd prvej inštancie právny nárok na náhradu škody subsumoval pod ustanovenia Občianskeho zákonníka v podobe nemajetkovej ujmy. Žalovaná zotrvala na svojich tvrdeniach ohľadne určenia prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka, že výška náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd vo svojom rozhodnutí žalobcovi priznal, t.j. 2.919,80 eur, žalovaná považuje s poukazom na premlčanú časť nároku a na skutočnosť, že nedošlo k porušeniu čl. 6 smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi za neprimeranú a premrštenú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podľa nášho názoru podstatne vyššia. Žalobca vo svojich podaniach

ani na pojednávaní neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencie závažnej ujmy, ktorú treba riadne a konkrétne preukázať. Je neprípustné, aby žalobca odôvodnil ujmu len v konštelácií tvrdení, že došlo k zásahu do jeho práva na súkromný život, zdravia a do jeho rodinných pomerov avšak bez potrebných dôkazov a to najmä s ohľadom výšky priznanej sumy. Žalovaná ďalej na podporu svojho právneho názoru ohľadne priznania nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy poukázala na rozhodnutia súdnych autorít Slovenskej republiky (rozhodnutia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/159/2019, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Co/192/2019-310, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/66/2023). Žalovaná má za to, že v tomto súdnom konaní nebolo na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané ako tento stav zasiahol do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Otáznym zostáva, akú inú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti, kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny, ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne (takmer) vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nejakou inou zmysluplnou činnosťou, prípadne ho plnohodnotne tráviť s rodinou. Ak by aj súd prvej inštancie po vyhodnotení všetkých námietok žalovanej predsa len dospel k záveru, že Smernica bola žalovanou (resp. zamestnávateľom žalobcu) uplatňovaná nesprávne, nemožno na strane žalobcu hovoriť o vzniku akejkoľvek škody, resp. nemajetkovej ujmy, keď žalobca nepreukázal že by ujma bola dostatočne závažná, čo je bez ďalšieho dôvodom na zamietnutie žaloby. Žalovaná, pokiaľ išlo o samotnú výšku nemajetkovej ujmy, poukázala na nález ÚS SR sp. zn. III. ÚS 288/2017, ktorý hovorí, že pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou a výškou priznanej náhrady. Žalovaná namietala aj neprimeranosť výšky súdom prvej inštancie priznanej výšky nemajetkovej ujmy, s ohľadom na rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov SR v skutkovo a právne obdobných veciach. Zo značného množstva súdnych rozhodnutí, v ktoré žalovaná v odvolaní citovala, vyplýva priemerná výška doposiaľ priznanej škody, resp. nemajetkovej ujmy vo výške cca od 1.000 eur až 2.500 eur, pričom v označených obdobných rozhodnutiach bolo žalované obdobie trojnásobne dlhšie ako je to v prípade žalobcu. Žalovaná záverom odvolania zotrvala na vznesenej námietke premlčania, konkretizujúc, že prvé žalované obdobie je v celosti premlčané , keďže referenčné obdobie, ako aj maximálny týždenný pracovný čas, je nutné počítať odo dňa, ktorý vo vzťahu ku dňu podania žaloby nie je premlčaný, teda od 29.06.2020. Znamená to, že prvý deň maximálneho týždenného pracovného času bude 29.06.2020 a bude plynúť sedem dní vrátane. Referenčné obdobie šiestich mesiacov začne takisto plynúť v tento deň. Zhrnula, že žalobca sa podanou žalobou domáha uhradenia nemajetkovej ujmy v celkovej sume 2.919,80 eur. V jeho ponímaní sa jedná o škodu spôsobenú za obdobie od 01.01.2020 do 31.12.2020. S ohľadom na ust. § 101 Obč. Zákonníka, čl. 6,18,19 Smernice 2003/88/ES je potrebné túto požadovanú sumu pomerne znížiť. Žaloba bola žalobcom podaná 30.06.2023, teda s poukazom na uvedený výpočet, obdobie, za ktoré bola žalobcovi údajne spôsobená škoda, sa musí začať 29.06.2020, čím sa výška údajnej spôsobenej škody podstatne zníži na 1.046,41 eur. Na podporu svojho tvrdenia žalovaná poukázala na rozsudok KS Banská Bystrica sp. zn. 17Co 123/2023.

17. Žalovaná odvolaním napadla aj výrok o trovách konaní. Dôvodila, že aj tu sa súd prvej inštancie dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci, a má zohľadňovať pomer úspechu sporovej strany v spore.

18. K odvolaniu žalovanej sa, prostredníctvom svojho právneho zástupcu, vyjadrila žalobca, ktorý žiadal aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil a priznal mu náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. K námietke žalovanej týkajúcej sa údajného procesného pochybenia súdu prvej inštancie, ktorým mu bolo znemožnené klásť žalobcovi otázky uviedol, že výsluch žalobcu nebol podkladom pri úvahách súdu o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutočností, ktoré boli preukázané inak, než výsluchom strany, a to najmä z doby trvania služobného pomeru, ktorý trval viac ako 18 rokov, ďalej zo skutočnosti, že žalovaná za celý ten čas neprijala potrebné opatrenia za účelom zamedzenia porušovania práva EÚ, že tento čas už žalobcovi nemožno vrátiť a nie je možné ho ani stráviť inak, ž čoho zároveň súd vyvodil, že morálna satisfakcia by nebola v danom prípade na mieste. Ak by aj uvedenú situáciu bolo možné vyhodnotiť ako porušenie procesných pravidiel, tak právny zástupca žalovanej mal možnosť v rámci vlastného prednesu požiadať o možnosť kladenia otázok žalovanej, čo nevyužil, zjavne účelovo, aby si založil

odvolací dôvod. Pokiaľ išlo o námietku žalovanej týkajúcu sa nevykonania listiny označenej ako tabuľky prepočtov žalobcu, k uvedenému žalobca uviedol, že uvedená tabuľka nie je dôkazov. Poukázal na obsah svojho vyjadrenia, v ktorom vysvetlil, že pri výpočte vychádzal z výplatných pások, z ktorých prevzal údaje o fonde pracovného času, nadčasov a neaktívnej časti služobnej pohotovosti, tieto zadal do textu žaloby, pričom z dôvodu prehľadnosti vypracoval tabuľku, do ktorej zahrnul vstupy z výplatných pások. Žalovaná nikdy nespochybnila skutkové tvrdenia zistené z výplatných pások, ktoré by sa týkali napr. fondu pracovného času alebo priemernej hodinovej mzdy a pod. Žalovaná teda nespochybnila tú skutočnosť, že relevantným dôkazom sú v tomto prípade výplatné pásky, z ktorých žalobca prevzal údaje o fonde pracovného času, nadčasoch a neaktívnej časti služobnej pohotovosti a tieto zadal do textu žaloby. Žalovaná nespochybnila správnosť číselného údaju, ktorý tvorí fond pracovného času, len uviedla, že nie všetky hodiny z tohto fondu je možné brať ako relevantné, nakoľko by sa niektoré hodiny nemali zarátavať, napr. z dôvodu čerpania OČR a pod. Ide preto jednoznačne o otázku právneho posúdenia a nie skutkového rozporu. Je síce pravdou, že žalovaná uviedla vo svojom vyjadrení zo dňa 21.09.2023 vlastný výpočet hodín, ale tieto zasadila do nesprávneho referenčného obdobia v trvaní štyroch mesiacov, namiesto šiestich, čoho nevyhnutným následkom je nesprávny údaj o počte hodín, nakoľko iný údaj zákonite vyjde po spriemerovaní hodín za 4 mesiace a iný po spriemerovaní hodín za 6 mesiacov. Z tohto pohľadu bolo teda popretie skutkového tvrdenia žalobcu zo strany žalovanej neúčinné.

19. K námietke žalovanej, že si žalobca v predmetnej žalobe uplatňuje mzdový nárok a nie nárok na náhradu škody spôsobnej porušením únijného práva, žalobca uviedol, že svojou žalobou tento spôsob výpočtu výšky náhrady nemajetkovej ujmy uvádza a používa jednak z dôvodu, že neexistuje právna úprava, ktorá by presne stanovovala spôsob výpočtu náhrady škody v takýchto prípadoch a tiež z dôvodu, že súd síce vychádza pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy z voľnej úvahy, táto úvaha však nesmie byť svojvoľná a musí byť preskúmateľná. K úvahám žalovanej týkajúcim sa transpozície Smernice EP a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 do vnútroštátneho práva žalobca uviedol, že zo strany žalovanej nedošlo k správnemu prebratiu Smernice do vnútroštátneho právneho poriadku, a to z dôvodu, že príloha č. 4 k ZoHaZZ síce formálne uvádza, že do zákona bola okrem iných prebratá aj Smernica, a teda sa formálne javí, že zákon by mal byť v súlade so Smernicou, čo však nie je pravdou. Zákon totiž umožňuje služobnému úradu, aby služobný čas príslušníka HaZZ bol rozvrhnutý tak, že tento pravidelne a de facto sústavne prekračuje Smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Predmetná Smernica je adresovaná členským štátom, konkrétne žalovanej, ktorá zodpovedá za jej správne prebratie, z ktorého dôvodu je SR zastúpená MV SR pasívne vecne legitimovaným subjektom. K námietke žalovanej, ktorá sa týka námietky pôsobnosti Smernice, žalobca uviedol, že táto nezodpovedá interpretačnému záveru, ktorý v tejto otázke zaujal SD EÚ v rozhodnutí vo veci C-429/098, v ktorom sa SD jednoznačne vyjadril k povahe práce hasičov ako takých, bez náznaku rozlíšenia, či sú tieto práce vykonávané na celoštátnej alebo regionálnej úrovni, a či je zamestnávateľom štát alebo iný subjekt. V uvedenej súvislosti žalobca dal do pozornosti aj uznesenie SD EÚ C-52/04 zo dňa 14.07.2005 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg, v ktorom Súdny dvor výslovne uviedol, že článok 2 smernice Rady 89/391/EHS z 12.06.1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ako aj čl. 1 ods. 3 smernice Rady 93/104/ES z 23.11.1993 o niektorých aspektoch služby, akou je aj verejná služba, o ktorú v konaní ide, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže čl. 6 bodu 2 Smernice 93/104 v zásade odporuje prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas, vrátane pohotovosti na určenom mieste. V neposlednom rade je predmetná argumentácia vyvrátená desiatkami potvrdzujúcich rozhodnutí krajských súdov SR, nakoľko žalovaná túto argumentáciu používa v každom spore tohto druhu. Pokiaľ žalovaná v odvolaní namieta, že neboli naplnené všetky tri podmienky, ktoré musia byť splnené pre účely uplatnenia práva na náhradu škody, ktorými sú: 1/ dostatočne závažné porušenie právnej normy únie, 2/ existencia škody a 3/ priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou, žalobca uviedol, že pri posúdení porušenia povinnosti štátu je rozhodujúcou skutočnosťou to, koľko času konkrétny príslušník skutočne strávil vykonaním štátnej služby za týždeň priemerne v rámci konkrétneho referenčného obdobia. Z tohto dôvodu je pre zistenie, či skutočne došlo k porušeniu práva žalobcu nevyhnutné vypočítať čas, ktorý naozaj strávil vykonávaním štátnej služby, prípadne v služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, teda v služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. rozvrhnutej podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z. Žalobca poukázal na to, že zákon č. 315/2001 Z.z. v ustanovení § 97 explicitne a taxatívne vymenúva, čo všetko sa posudzuje ako vykonávanie štátnej služby, pričom neuvádza len čas prehlbovania kvalifikácie a zvyšovania kvalifikácie, či čas účasti na rekondičnom pobyte, ale aj čas čerpania dovolenky, plateného

služobného voľna a neprítomnosti príslušníka v štátnej službe z dôvodu dočasnej neschopnosti na vykonávanie štátnej služby z dôvodu choroby alebo úrazu, a pod. Avšak § 97 nie je zaradený v siedmej hlave druhej časti zákona Platové náležitosti a ďalšie náležitosti, ani predmetné ustanovenie neuvádza, že predmetné časy sa ako vykonávanie štátnej služby posudzujú pre účely výpočtu mzdy, alebo výlučne nejaký iný účel. Preto aplikáciu tohto ustanovenia nemožno limitovať v intenciách názoru žalovanej o jeho účele a legálnu definíciu v ňom obsiahnutú nemožno vykladať takýmto zužujúcim spôsobom. Pokiaľ zákonodarca upravil definíciu výkonu štátnej služby širšie v porovnaní so Smernicou, teda priaznivejšie v prospech ochrany bezpečnosti a zdravia zamestnanca, nemožno od tejto rozšírenej ochrany abstrahovať a je potrebné ju v súlade s ustanovením čl. 15 Smernice rešpektovať. Neexistenciu práce počas období v rámci jedného referenčného obdobia nemožno použiť na kompenzáciu iných období v rámci toho istého referenčného obdobia, počas ktorých sa presiahol maximálny týždenný čas. Teda pokiaľ zamestnanec čerpal dovolenku alebo bol práceneschopný, v dôsledku čoho reálne odpracoval menej, nemôže to v rámci referenčného obdobia ovplyvňovať výsledný priemerný pracovný čas v neprospech zamestnanca. Účelom ustanovenia čl. 16 písm. b) Smernice je nepochybne zabrániť tomu, aby zamestnanec nebol znevýhodnený na základe skutočnosti, že čerpal dovolenku alebo že bol práceneschopný, tým, že by v inom sedemdňovom období (v rámci toho istého referenčného obdobia) mohol byť nútený odpracovať ďalšie hodiny v rozsahu zodpovedajúcom príslušnej pomernej časti maximálneho týždenného pracovného času za dobu dovolenky alebo práceneschopnosti. Z tohto dôvodu je potrebné pri výpočte priemerného týždenného pracovného času postupovať tak, aby výsledný priemerný týždenný pracovný čas nebol znížený v dôsledku čerpania dovolenky, prípadne pracovnej neschopnosti. V opačnom prípade by to viedlo k absurdnému záveru, rozporného s účelom Smernice, ktorým je ochrana zdravia a organizácia pracovného času.

20. Pokiaľ ide o námietku neprimeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy, k uvedenému žalobca uviedol, že ide o skutočnosti, s ktorými sa súd prvej inštancie dôsledne vysporiadal. V snahe o primeranosť uplatnenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch si pri kvantifikácii nároku napomohol výpočtom, koľko by žalobca obdržal za daný čas plat za štátnu službu nadčas, nakoľko povaha štátnej služby „nadčas“ spomedzi platových náležitostí najlepšie vyjadruje podstatu skutkového stavu u žalobcu spočívajúcej v tom, že v dôsledku porušenia povinnosti žalovanou bol nútený pracovať, aj keď danom čase pracovať nemal, no bolo mu to prikázané. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že v dôsledku neustáleho porušovania práva EU zo strany štátu žalobca odpracoval viac, než by odpracovať mal; dodal, že vo všetkých rozhodnutiach vnútroštátnych súdov v skutkovo a právne identických veciach (vrátane tých, na ktoré poukazuje žalovaná), výšky priznaných náhrad oscilujú cca v sumách od tisíc do 5 tisíc eur, domnieva sa však, že v týchto výškach priznávané sumy v konečnom dôsledku neplnia svoj účel, ktorým má byť čiastočné zmiernenie zásahov do osobnostných práv, a to obzvlášť za situácie, kedy štát vie o tomto probléme od roku 2001, kedy bol prijatý zákon č. 315/2001 Z.z., v stovkách rozhodnutí už bolo potvrdené, že žalovaná porušuje svoju povinnosť a napriek uvedenému tvrdí, že žalobca mal byť ten, kto sa mal pokúsiť o nápravu.

21. V odvolacej replike žalovaná zotrvala na svojich argumentoch uvedených v odvolaní a žiadala, aby odvolací súd rozhodol v zmysle jej odvolacieho petitu. Zotrvala na vznesenej námietke premlčania a akcentovala skutočnosť, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 30.6.2023 domáha náhrady nemajetkovej ujmy v celkovej výške 2.919,80 eur za obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020, pričom aj po započítaní pohotovosti na pracovisku do maximálneho týždenného pracovného času žalobca pracoval v roku 2020 v referenčnom období v priemere 47,37 hodín týždenne, čo je o 0,23 hod. menej, ako je maximálny týždenný pracovný čas v zmysle Smernice, v druhom referenčnom období v priemer 46,27 hodín týždenne a v treťom referenčnom období v prieme 32,56 hodín týždenne, čo je o 0,23 hodín menej, ako je maximálny týždenný pracovný čas v zmysle Smernice. Dodala, že ak súd skonštatuje nesprávnosť transpozície smernice 2003/88/ES, je nevyhnutné, aby žalobca aj hodnoverne preukázal zásah do jeho práv v zmysle čl. 6 písm. b/ Smernice. Nakoľko však v prípade žalobcu k žiadnemu zásahu do jeho práv nedošlo, má žalovaná za to, že aj s ohľadom na súdnu prax vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy, nemožno mu priznať náhradu nemajetkovej ujmy v akejkoľvek výške. Akcentovala tiež neprimeranosť žalobcom požadovanej výšky nemajetkovej ujmy v kontexte s doterajšou súdnou praxou, a to s ohľadom na dĺžku obdobia, za ktoré žalobca požadovanú nemajetkovú ujmu uplatňuje. S ohľadom na premlčanie časti uplatneného nároku je totiž potrebné uzavrieť, že súd prvej inštancie priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu v celkovej výške 2.919,80 eur za 6 mesiacov, t.j. za tri roky by išlo o sumu 18.000 eur, čo je neprimerané.

22. Odvolací súd preskúmal a prejednal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalovanej (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený podľa § 378 ods. 1 a § 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je čiastočne dôvodné. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, tento však, pokiaľ ide o posúdenie žalovanou vznesenej námietky premlčania a s tým súvisiacej primeranosti výšky samotného odškodnenia, najmä s ohľadom na súdnu prax v obdobných právnych sporoch, nesprávne právne posúdil.

23. Predmetom sporu je zaplatenie sumy 2.919,80 eur z titulu náhrady škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme spôsobenej žalobcovi za porušenie práva na maximálny týždenný pracovný čas s poukazom na čl. 6 písm. b) Smernice, ktorý nebol dostatočne prebratý do vnútroštátneho právneho poriadku SR, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z.z. Súd prvej inštancie žalobe v plnom rozsahu vyhovel, keď žalobu vyhodnotil ako dôvodnú čo do základu a výšky. Žalovaná v priebehu konania a v podanom odvolaní ťažiskovo namietala nedostatok právomoci súdov posúdiť otázky súladu vnútroštátnej úpravy s právom únie, nepreukázanie nesúladu Smernice 2003/88/ES s vnútroštátnou právnou úpravou (nesúlad s konkrétnymi ustanoveniami zákona č. 315/2001 Z.z.), nepreukázanie, že sa smernica v celom rozsahu vzťahuje aj na žalobcu ako hasiča, nedostatok jej pasívnej vecnej legitimácie v spore, namietala výšku uplatnenej a prisúdenej náhrady nemajetkovej ujmy, nepreukázanie zákonných predpokladov na jej priznanie žalobcovi, a najmä nevysporiadanie sa súdu prvej inštancie so vznesenou námietkou premlčania uplatneného nároku za obdobie od 01.01.2020 do 30.06.2020.

24. Podľa článku 1 bod 2 smernice, táto smernica sa vzťahuje na: a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

25. Podľa článku 2 bod 1 smernice, na účely tejto smernice platia tieto definície: 1. "pracovný čas" je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou;

26. Podľa článku 6 písm. b) smernice, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov: b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

27. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

28. Podľa § 85 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z., služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.
29. Podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.

30. Podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z., pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

31. Podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

32. Pokiaľ ide o konkrétne odvolacie námietky žalovanej, odvolací súd uvádza, že slovenský právny poriadok neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivca pri porušení komunitárneho práva, nerešpektovaním Smernice 2003/88/ES vznikla žalobcovi ujma, ktorú súd prvej inštancie analogicky posúdil podľa ust. § 11 až § 13 Obč. Zák., vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote podľa § 101 Obč. Zák. Začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazané na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo

ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby (rozsudok NS SR sp. zn. 2 Cdo 194/2011). Všeobecná trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, tým je objektívne vymedzený začiatok plynutia premlčacej doby od slova „mohla“ a nie od slova „mohol“; tento okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti, teda či oprávnený subjekt vedel alebo nevedel o svojom práve. Žalobca v podstate argumentoval, že svoj nárok uplatnil v trojročnej premlčacej dobe počítanej podľa 6 mesačného referenčného obdobia, a preto uplatnil nárok od januára 2020, s čím sa stotožnil aj súd prvej inštancie. Podľa názoru odvolacieho súdu však táto argumentácia žalobcu neobstojí. Smernica, ani zákon neustanovuje, že referenčné obdobie sa počíta od mesiacov 01 - 06, resp. od 07 -12, preto tvrdenie žalobcu, že nárok nie je čiastočne premlčaný odvolací súd nepovažoval za dôvodný. V tomto smere je preto odvolacia argumentácia žalovanej dôvodná. Naviac, predmetom konania nie je mzdový nárok žalobcu, preto uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nemá žiadny súvis so mzdou a jej splatnosťou. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady nemajetkovej ujmy je v tomto prípade viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do práva žalobcu na zachovanie priemerného pracovného (služobného) času podľa čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88 ES. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. Či došlo k prekročeniu priemerného pracovného (služobného) času podľa čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88 ES možno spravidla zistiť v priebehu, resp. najneskôr po dovŕšení príslušného mesiaca (t.j. napr. za mesiac máj 2020 dňom 1.6.2020 a pod.). S poukazom na dátum podania žaloby (30.06.2023) odvolací súd považuje za premlčaný nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahov do jeho osobnostných práv, ku ktorým došlo za obdobie od 1.1.2020 do29.06.2020, keďže právo majetkovej povahy sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Obč. Zák. Začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby. Nárok za obdobie Pokiaľ Námietka premlčania uplatneného nároku vznesená žalovanou je teda v tomto rozsahu dôvodná, čo bolo primárne dôvodom na zmenu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie (§ 388 CSP).

33. Pokiaľ ide o ostatné odvolacie námietky žalovanej, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie mal právomoc na prejednanie sporu a to s odkazom na § 3 ods. 1 CSP a § 21 Obč. Zák. a judikatúru Súdneho dvora, z ktorej jednoznačne vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobnej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom majú prejednávať príslušné vnútroštátne súdy. V zmysle judikatúry Súdneho dvora EÚ (viď rozhodnutie C 261/21) je súd povinný plne uplatňovať výklad práva Únie, ktorý tento podal. Súdny dvor pritom rozhodol, že článok 6 písm. b) smernice má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Rozhodol tiež, že smernica sa má uplatniť na činnosti hasičského a záchranného zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne, pričom nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným, a to aj v prípade, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojim charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie mal právomoc prejednať a rozhodnúť prejednávaný spor žalobcu a štátu o náhradu škody (nemajetkovej ujmy). Nakoľko jedným z predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú porušením únijného práva je dostatočne závažné porušenie právnej normy únie, ktorej cieľom je priznanie práv jednotlivcom, súd prvej inštancie bol nepochybne v rámci svojej právomoci oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovanej došlo k tvrdenému porušeniu práva únie pri preberaní smernice 2003/88/ES. Odvolacia argumentácia žalovanej, že súd prvej inštancie nebol oprávnený posudzovať súlad zákona č. 315/2001 Z.z. so smernicou 2003/88/ES je preto nedôvodná. Súd prvej inštancie bol rovnako oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovanej došlo k tvrdenému porušeniu práva únie pri preberaní smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky (zákon č. 315/2001 Z. z.), t.j. v konkrétnostiach bol oprávnený a povinný skúmať, či zákon č. 315/2001 Z. z. zodpovedá cieľom článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, pretože bez oprávnenia súdu posúdiť túto otázku by nebolo možné rozhodnúť tento spor, preto aj táto časť odvolacej argumentácie žalovanej je, podľa odvolacieho súdu, nedôvodná. Súd prvej inštancie tiež dospel k správnemu záveru, že cieľ článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES (t.j. neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín vrátane nadčasov) nebol v prípade zákona č. 315/2001 Z. z. dosiahnutý (naplnený); vo všeobecnosti platí, že smernica ako špecifický prameň práva únie vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozičných opatrení vo svojom právnom poriadku, na tento účel musia byť ustanovenia smernice prebraté tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná, aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť a aby sa prebratím smernice do vnútroštátneho práva dosiahol stav, ktorý je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť v členskom štáte; z

hľadiska prejednávaného sporu článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES jednoznačne stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní, vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

34. Pokiaľ ide o konkrétnosti, žalovaná prebrala smernicu 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z.; podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. „služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu“; podľa § 85 ods. 2 prvá veta zákona č. 315/2001 Z. z. „služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne“; podľa § 86 ods. 1 a 2 zákona č. 315/2001 Z. z. „služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne; nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov; pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín; celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni“; podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. „služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času“; z uvedených ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. vyplýva, že zákon oddeľuje (a) vykonávanie štátnej služby hasiča v rámci služobného času a (b) vykonávanie štátnej služby hasiča v rámci určenej služobnej pohotovosti, pretože služobná pohotovosť hasiča bezprostredne nadväzuje na služobný čas hasiča. Výsledkom uvedenej právnej úpravy je záver, že hoci v oboch prípadoch ide o výkon štátnej služby hasiča, služobná pohotovosť hasiča sa nezapočítava do služobného času. Podľa čl. 2 body 1 a 2 smernice 2003/88/ES však pracovný čas predstavuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a (alebo) praxou a naproti tomu čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom; z uvedeného vyplýva, že čas určenej služobnej pohotovosti hasiča má byť súčasťou služobného času, pretože nejde o čas odpočinku. Zákon č. 315/2001 Z. z. tak jednoznačne v rozpore so smernicou 2003/88/ES zo služobného (pracovného) času hasiča vyčleňuje čas určenej služobnej pohotovosti. Tento záver vyplynul aj z vykonaného dokazovania, podľa ktorého žalobca po zohľadnení času určenej služobnej pohotovosti (strávenej na pracovisku) odpracoval v spornom období priemerne viac ako 48 hodín týždenne; smernica 2003/88/ ES pritom neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v smernici. Z uvedeného je zrejmé, že posudzované zákonné ustanovenia (§ 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 a 2 a § 92 ods. 1) boli prakticky v totožnom znení súčasťou zákona č. 315/2001 Z. z. už v pôvodne prijatom znení účinnom od 01.04.2002. Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie dňa 01.05.2004 došlo k zmene uvedených ustanovení zákonom č. 82/2009 Z. z. s účinnosťou od 01.04.2009, kedy sa v ustanovení § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. zakotvilo, že nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie štyroch mesiacov (z pôvodného rozvrhnutia na obdobie celého kalendárneho roka) a v ustanovení § 92 zákona č. 315/2001 Z. z. sa rozčlenil výkon služobnej pohotovosti na služobnú pohotovosť, ktorá bezprostredne nadväzuje na služobný čas (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času (§ 92 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z.). Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 82/2009 Z. z. dôvodom úpravy malo byť zosúladenie s právom únie. K ďalšej zmene uvedených ustanovení došlo zákonom č. 400/2011 Z. z. s účinnosťou od 01.01.2012, kedy sa v ustanovení § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. zakotvilo, že nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Z uvedeného vyplýva, že žalovaná v rámci preberania smernice 2003/88/ES po vstupe do únie nezohľadnila skutočnosť, že pracovná (služobná) pohotovosť predstavuje pracovný (služobný) čas pracovníka. Z týchto dôvodov je odvolacia argumentácia žalovanej, že nebolo preukázané nesprávne prebratie (transpozícia) smernice 2003/88/ES, resp. že žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z. z. nie je v rozpore so smernicou, nedôvodná.

35. Odvolacia argumentácia žalovanej, v rámci ktorej poukazovala na rozdiel medzi prebratím smernice 2003/88/ES na jednej strane a aplikáciou smernice 2003/88/ES na strane druhej s tým, že na aplikácii smernice 2003/88/ES sa nepodieľa, tiež nie je podľa odvolacieho súdu dôvodná; odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nesprávnom prebratí smernice 2003/88/ES do právneho poriadku SR; skutočnosť, že žalovaná sa priamo nepodieľa na aplikácii smernice 2003/88/ES, resp. zákona č. 315/2001 Z. z. vo vzťahu k žalobcovi, je podľa odvolacieho súdu z hľadiska prejednávaného sporu bez právneho významu; podľa článku 29 Smernice 2003/88/ES, táto je adresovaná členským štátom; žalovaná (ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie) je zodpovedná za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice; v prípade nesplnenia tejto povinnosti je štát (žalovaná) zodpovedný aj za

nesprávnu aplikáciu smernice, pokiaľ k nesprávnej aplikácii došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku; nakoľko smernica 2003/88/ ES je určená žalovanej (štátu), ktorá zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ ES do právneho poriadku je preto pasívne vecne legitimovaná; a preto námietku nedostatku jej pasívnej vecnej legitimácie v spore považuje odvolací súd nedôvodnú.

36. Súd prvej inštancie dospel tiež k správnemu záveru, že smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na žalobcu ako hasiča, preto žalovaná nedôvodne namietala, že v prípade žalobcu nejde o mestského hasiča (ako vo veci C-429/09), resp. že smernica 2003/88/ES sa na žalobcu nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože to neumožňuje charakter vykonávaných činností a rozvrh služobného času (činnosť žalobcu patrí medzi odvetvia a činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany). Súd prvej inštancie popri znení smernice 2003/88/ES správne pri rozhodovaní vychádzal aj z príslušnej judikatúry súdneho dvora, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva únie, ktorý podal súdny dvor (rozsudok C-261/21 zo dňa 07.07.2022). Súdny dvor rozhodol, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi; súdny dvor tiež rozhodol, že smernica 2003/88/ ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám; na účely smernice 2003/88/ES nemôže byť pojem pracovníka vykladaný rôzne podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ale má autonómny význam vlastný právu únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu (služobného vzťahu) z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať nijaký dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva únie, preto okolnosť, či je niekto podľa vnútroštátneho práva profesionálny alebo dobrovoľný hasič nie je na tieto účely relevantná. Na oboch rovnako dopadajú ustanovenia smernice 2003/88/ES (C-397/01 až C-403/01 vo veci Pfeiffer, body 52 a 55, C-429/09 vo veci Fuß, bod 27 až 30, C-518/15 vo veci Matzak). Vzhľadom na uvedené je nedôvodná aj odvolacia námietka žalovanej, že smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na žalobcu ako hasiča a bez právneho významu je aj fakt, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom (služobnom) pomere ako hasič mestský alebo štátny; článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (C-429/09 vo veci Fuß, body 33 až 35); členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzovali (C-397/01 vo veci Pfeiffer bod 99, C-429/09 vo veci Fuß, body 35 a 52). Súdny dvor tiež opakovane judikoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 vo veci Pfeiffer, bod 95) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (C-437/05 vo veci Vorel, bod 27); osobitne v prípade hasičov súdny dvor potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES (C-429/09 vo veci Fuß, C-52/04 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg). Žalobca totiž musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, a preto celý čas služobnej pohotovosti (aj keď je strávený na lôžku) je potrebné započítať do pracovného času žalobcu. Záver, že čas služobnej pohotovosti žalobcu je potrebné započítať do jeho pracovného času vyplýva aj z aktuálnej judikatúry súdneho dvora, podľa ktorej, ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas doby pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje, a venovať tento čas svojim vlastným záujmom, predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (pozri rozsudky C-214/20 zo dňa 11.11.2021, C-580/19 zo dňa 09.03.2021, C-107/19 zo dňa 09.09.2021 a

C-344/19 zo dňa 09.03.2021). Tento záver sa, vzhľadom na skutkové okolnosti prejednávaného sporu, plne vzťahuje aj na žalobcu.

37. Žalovaná nesprávne argumentuje, že článok 17 ods. 1 smernice 2003/88/ES umožňuje odklon od článku 6 smernice 2003/88/ES, pretože tento článok sa na hasičov nevzťahuje. Pracovníkov protipožiarnej služby a služby civilnej ochrany, na ktorých poukazuje žalovaná v podanom odvolaní, sa týka článok 17 ods. 3 smernice 2003/88/ES, ktorý však neumožňuje odklon od článku 6 smernice 2003/88/ES (len odklon od článkov 3, 4, 5, 8 a 16 smernice 2003/88/ES), a preto ani táto odvolacia argumentácia nie je dôvodná.

38. Súd prvej inštancie dospel v prejednávanej veci aj k správnemu záveru ohľadne splnenia predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú porušením práva únie, keďže tieto predpoklady vyplývajú z judikatúry súdneho dvora. Podľa judikatúry súdneho dvora štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva únie ak: (a) porušená norma práva únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám alebo zakladá povinnosti pre členský štát, (b) porušenie práva únie je dostatočne závažné a (c) medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Odvolací súd je rovnako ako súd prvej inštancie názoru, že boli splnené predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi v dôsledku porušenia práva únie splnené, pretože: článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín; uvedené ustanovenie smernice 2003/88/ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi; ako bolo uvedené vyššie uvedené ustanovenie článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nebolo do právneho poriadku SR prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu vrátane nadčasov presiahol 48 hodín. Na záver o porušení článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nemá vplyv ani skutočnosť, že žalovaná uplatnila na výpočet priemerného pracovného času žalobcu referenčné obdobie 4 mesiacov, pretože podľa výsledkov dokazovania v spornom (nepremlčanom) období od 07 - 12/2020 žalobcov priemerný služobný čas každý mesiac presiahol hranicu 48 hodín, čo vyplýva z predložených výplatných pások (ide o listiny, ktoré vystavilo MV SR, Hasičská stanica Pezinok), a ktoré žalovaná relevantne nespochybnila.

39. Porušenie článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy únie, ktorá pokiaľ ide o hodnú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora (napr. C-429/09). V príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovanej došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku (a) zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (článok 40 Ústavy Slovenskej republiky), pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne (b) zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy SR), pretože musel reálne odpracovať viac ako bol povinný v zmysle smernice 2003/88/ES, na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením.

40. Odvolacia argumentácia žalovanej, že medzi porušením práva únie a vznikom škody žalobcu nie je príčinná súvislosť, pretože žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práv (t.j. nevyvinul primerané úsilie na zamedzenie vzniku škody), nie je podľa odvolacieho súdu dôvodná; na postavenie žalobcu ako hasiča sa vzťahuje judikatúra súdneho dvora (C-429/09 a C-445/06), z ktorej vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať; výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva únie by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody založené na porušení práva únie museli byť zamietnuté alebo čiastočne zamietnuté iba z toho dôvodu, že sa jednotlivci nedomáhali práva, ktoré im priznáva právo únie a ktoré im vnútroštátny zákon odoprel; pracovník sa má považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť

v jeho právach obmedzovať; vzhľadom na toto slabšie postavenie môže byť totiž takýto pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka; okrem toho treba zdôrazniť, že v takejto veci, ktorá sa týka porušenia ustanovenia práva únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa, vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požiadali svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva únie na účely získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku tohto porušenia, by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržovanie takýchto noriem systematicky prenášaná na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňaté z ich dodržovania. Vyžadovanie takejto podmienky by znamenalo spochybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržovanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov; článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES teda nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržovanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením; za týchto podmienok treba dospieť k záveru, že nemožno považovať za primerané požadovať od žalobcu, ktorému vznikla škoda z dôvodu, že jeho zamestnávateľ porušil práva priznané článkom 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto škody najprv vyvíjal iniciatívu vo vzťahu k svojmu zamestnávateľovi. Odvolacia námietka žalovanej ohľadne nesplnenia predpokladov zodpovednosti za škodu, ktorá vznikla porušením práva únie podľa odvolacieho súdu je tiež nedôvodná.

41. Súd prvej inštancie napokon dospel k správnemu právnemu názoru, že boli splnené podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi. Smernica 2003/88/ES neobsahuje žiadne konkrétne ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia; náhrada škody spôsobená jednotlivcovi porušením práva únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv; je na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady; náš právny poriadok tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva únie; takúto právnu úpravu neobsahuje ani zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, pretože podľa tejto úpravy štát v zásade zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, pričom podľa § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy SR a postup alebo výsledok postupu vlády SR pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy SR; súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie k zásahu do jeho osobnosti (analógia podľa § 11 až § 13 Obč. zákonníka).

42. Žalovaná tiež nesprávne namietala, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu, pretože z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca v rozpore s článkom 6 písm. b) smernice 2003/88/ES v žalovanom (nepremlčanom) období od 29.06.2020 do 31.12.2020 odpracoval 67 hodín nad rámec smernice, pričom spolu v uvedenom období odpracoval 1.329 hodín určenej a nariadenej služobnej pohotovosti, keď priemerný týždenný pracovný čas počas tohto obdobia u žalobcu dosiahol 50,56 hodín týždenne (namiesto 48); žalobca na preukázanie svojho tvrdenia o počte odpracovaných hodín predložil doklady od svojho zamestnávateľa (výplatné pásky, ktoré žalovaná relevantne nespochybnila a nenavrhla v tomto smere vykonať žiadne dokazovanie.

43. Dokazovaním bol preukázaný zásah do osobnostných práv žalobcu, konkrétne (a) do jeho práva na ochranu zdravia (čl. 40 Ústavy SR), pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne (b) do jeho práva na súkromie a rodinný život (čl. 19 ods. 2 Ústavy SR), pretože musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice 2003/88/ES, na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám podľa jeho vlastnej úvahy, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Zásah do osobnosti žalobcu bol tak spôsobený jednak skutočnosťou, že priemerne každý týždeň odpracoval viac ako 48 hodín podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES (súčasne viac ako 40 hodín týždenne podľa § 85 ods. 2 prvá veta zákona č. 615/2001 Z. z.) a jednak skutočnosťou, že z takto naviac odpracovaných

hodín v žalovanom období od júla do decembra 2020 nebola pracovná pohotovosť na pracovisku, v rozpore s článkom 6 písm. b) smernice 2003/88/ES v spojení s článkom 2 bod 1 smernice 2003/88/ES, započítaná do pracovného času žalobcu.

44. Odvolací súd nesúhlasí s námietkou žalovanej, že neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka, v zmysle ktorého možno žiadať peňažné odškodnenie len vtedy, ak nie je postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Obč. zákonníka a neoprávneným zásahom bola v značnej miere znížená dôstojnosť, resp. vážnosť žalobcu v spoločnosti; so zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené (právo na ochranu zdravia a právo na súkromie) a jeho okolnosti nemožno podľa odvolacieho súdu podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním preukázania následku, ktorým je zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti; občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti uvedené v § 13 ods. 1 a 2 Obč. zákonníka sú uvedené len príkladmo, právna úprava nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Z ustanovenia § 13 ods. 1 Obč. zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia; peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Obč. zákonníka nejavila ako postačujúca; vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (t.j. žalovaný ako členský štát únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov, nie je na mieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát); rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne; uvedené prostriedky nápravy podľa § 13 ods. 1 Obč. zákonníka za takýchto okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takomto nemožno vylúčiť možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie; aj z formulácie § 13 ods. 2 Obč. zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti nie je jediným príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch; neobstojí ani argumentácia žalovanej, že pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, môže žalobca počas služobnej pohotovosti odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, má vymedzený priestor na odpočinok (spánok) a nevyžaduje sa jeho aktívna činnosť, nemusí byť bdelý a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, pretože žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobný úrad), musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti; je oddelený od svojho vlastného sociálneho súkromného prostredia a rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je prakticky vylúčená. U žalobcu sú uvedené dôvody umocnené aj tým, že mu služobný pomer v hasičskom a záchrannom zbore aktuálne (k 31.12.2020) už skončil.

45. Pokiaľ ide o súdom prvej inštancie prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy (2.919,80 eur), túto odvolací súd nepovažoval za primeranú a to aj s ohľadom na nesprávne právne posúdenie žalovanou vznesenej námietky premlčania uplatneného nároku (ako už bolo objasnené vyššie v ods.35) a náhrady priznávané všeobecnými súdmi v obdobných prípadoch. Odvolací súd dospel k záveru, že s ohľadom na charakter a rozsah porušenia osobnostných práv žalobcu v období od 30.06.2020 do 31.12.2020 je primeraná nemajetková ujma v rozsahu 500 eur. Odvolací súd zohľadnil, že žalobca bol do 31.12.2020 v stálej štátnej službe v hodnosti major, veliteľ čaty na OR HaZZ v Pezinku, je ženatý a má jedno dieťa. V čase nariadenie pracovnej pohotovosti sa musel zdržovať na pracovisku, nemohol byť s rodinou, priateľmi a organizovať svoj voľný čas podľa svojich úvah, čím dochádzalo k zásahu do jeho práva na súkromie. Odvolací súd, pokiaľ ide o primeranosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú napokon ustálil na sumu 500 eur, poukazuje na skutkovo a právne obdobné prípady, konkrétne na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9Co 112/2024-275 zo dňa 30.01.2025, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Pezinok č.k. 8C/51/2023-193, a to náhrada vo výške 2.500 eur ako finančná satisfakcia priznaná žalobcovi (hasič z OR HaZZ Pezinok) za obdobie od októbra 2020 do júna 2023 (t.j. za takmer tri roky), ďalej na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 3Co/8/2024-189 zo dňa 30.01.2025 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Pezinok č.k. 45C/63/2022-134 zo dňa 16.11.2023, ktorými žalobcovi (rovnako hasič z OR HaZZ Pezinok) bola priznaná finančná satisfakcia vo výške 2.500 eur za obdobie od 22.12.2019 do 21.12.2022 (t.j. za obdobie troch rokov). V prejednávanom prípade,

kedy žalobcovi vznikol nárok na náhradu nemajetkovej satisfakcie len za obdobie cca od 30.06.2020 do 31.12.2020 potom primeraná výška odškodnenia, podľa názoru odvolacieho súdu nemôže činiť 2.919,80 eur! Zohľadniac osobitosti prejednávanej veci - najmä dĺžku relevantného obdobia, za ktoré žalobcovi vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy ako aj počet naviac odpracovaných hodín (v priemere 2,5 hodiny týždenne), je primeraná suma 500 eur.

46. Odvolací súd dodáva, že žalovaná sa vo svojom odvolaní pomerne rozsiahlo zaoberá referenčnými obdobiami a nerovnomerne rozvrhnutým pracovným časom, nereflektuje však na tú skutočnosť, že aj počas referenčného obdobia (7 dní) sú štáty povinné garantovať neprekročenie 48 hodinového týždenného pracovného času. Pri rozvrhnutí pracovného času (a to aj v prípade nerovnomerného rozvrhnutia) v stanovenom referenčnom období, žalovaná nemôže počítať s čerpaním dovolenky, pracovnou neschopnosťou príslušníka, OČR (ako to spätne za referenčné obdobia žalovaná prepočítala aj v predmetnej právnej veci), ale tento pracovný čas musí rozvrhnúť tak, aby boli jednotlivé zmeny a služobný čas príslušníka rozvrhnuté v súlade s podmienkami ustanovenými zákonom, čo znamená, že celkový plánovaný pracovný čas príslušníka v stanovenom období nemôže prekročiť v priemere 40 hodín v zmysle ZoHZZ, resp. max 48 hodín týždenne, vrátane nadčasov podľa Smernice. S poukazom na tieto právne dôvody je nepochybné, že žalovanou uvádzaný výpočet údajného priemerného týždenného pracovného času a odpracovaných hodín je zavádzajúci. Z výplatných pások žalobcu za obdobie júl až december 2020 jasne vyplýva fond pracovného času a počet hodín odpracovaných ako pracovná pohotovosť na pracovisku, ktorá nebola zahrnutá do skutočne odpracovaného pracovného času (t.j. do fondu pracovného času).

47. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil dôvodnosť žalovanou vznesenej námietky premlčania, ako aj samotnú výšku uplatneného nároku žalobcu na nemajetkovú ujmu a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o vyhovení žalobe žalobcu podľa § 388 C.s.p. zmenil tak, že žalobcovi priznal náhradu vo výške 500 eur a v časti o zaplatenie sumy 2.419,80 eur žalobu zamietol (v časti prvého výroku - v sume 500 eur, je tento rozsudok z hľadiska obsahu potvrdzujúci).

48. O trovách konania (prvoinštančných a odvolacích) odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a plne procesne úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania (s prisúdenej sumy 500 eur).

49. Vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že konanie o náhrade nemajetkovej ujmy, je konaním, kde je konečný výsledok daný na úvahe súdu. V danom prípade aj odvolací súd konštatoval dôvodnosť žaloby čo do právneho základu a priznal žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, len využil svoju úvahu a súdnu prax v obdobných prípadoch a nepriznal žalobcovi celú žalovanú sumu. Zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Civilný sporový poriadok neobsahuje zákonné ustanovenie, ktoré by bolo obdobou § 142 ods. 3 OSP, a ktoré by výslovne upravovalo spôsob rozhodovania o náhrade trov konania v situácií, keď rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu. Avšak ani nová právna úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy (pozri II. ÚS 225/2020 z 27. augusta 2020, zverejnenom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 31/2020, rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 399/2019, sp. zn. I. ÚS 56/2017, sp. zn. IV. ÚS 652/2018, I. ÚS 24/2021, II. ÚS 225/2020). Odvolací súd vzhľadom na uvedené zastáva názor, že aj ustanovenie § 255 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, umožňuje v takýchto veciach priznať strane plnú náhradu trov konania. V prípade uplatňovania nároku, ktorý žalobca objektívne nie je schopný presne vyčísliť (nakoľko jeho konkrétna výška závisí od úvahy súdu), je potrebné posudzovať úspech strán sporu v konaní podľa toho, či žalobca preukázal danosť svojho nároku čo do základu (pozri aj rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/70/2021, rozhodnutia Krajského súdu Bratislava sp. zn. 9Co/151/2018, 9Co/100/2020, 9Co/40/2024). Odvolací

súd vzhľadom na vyššie uvedené a spôsob rozhodnutia súdu prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca bol s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP v konaní plne procesne úspešný čo do základu uplatneného nároku náhrady nemajetkovej ujmy a súčasne výška plnenie vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu.

50. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

51. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 10 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 C.s.p.). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 CSP).